

Technické normy

Technickou normou sa rozumie technická špecifikácia prijatá normalizačným orgánom na opakované alebo nepretržité používanie. Vo všeobecnosti ide o dokument majúci charakter dobrovoľného usmernenia, v ktorom sú uvedené technické požiadavky, ktoré má spĺňať výrobok, služba, výrobný proces, postup, systém a metódy ich skúšania. Technické normy nie sú všeobecne záväzné ako sú právne predpisy, napríklad zákon. Avšak ide o natoľko odborne kvalifikované usmernenia, ktoré v praxi veľmi často zohrávajú významnú úlohu už len v tom, že zmluvné strany na existujúce technické normy často odkazujú pri vymedzení predmetu zmluvy a odvodzujú od nich svoje zmluvné záväzky, zodpovednosť a sankcie.

Z hľadiska jednotlivých druhov technických noriem sa rozlišujú

- medzinárodné normy
- národné normy
- európske normy

V podmienkach Slovenskej republiky národnou normou je slovenská technická norma (značka STN), ktorú prijíma slovenský národný normalizačný orgán, ktorým je Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo Slovenskej republiky (tzv. ÚNMS SR). Avšak osobitný význam v Slovenskej republike majú predovšetkým európske normy.

Európska norma je norma prijatá jednou z európskych normalizačných organizácií a označuje sa skratkou EN. Účelom európskej normalizácie je tvorba dobrovoľných usmernení vo forme európskych (technických) noriem, v ktorých sa uvádzajú technické špecifikácie výrobkov, služieb a procesov zodpovedajúce potrebám obchodu a očakávaniam spotrebiteľov na jednotnom európskom trhu. Predstavuje kľúčový nástroj na konsolidáciu jednotného európskeho trhu a na posilnenie konkurencieschopnosti európskych spoločností, čím vytvára podmienky pre trvalý hospodársky rast. Európske normy sú cenným nástrojom na uľahčenie cezhraničného obchodu nielen v rámci jednotného európskeho trhu, ale aj v rámci ostatných častí sveta. Znižujú zbytočné náklady na strane dodávateľov, ale aj na strane objednávateľov výrobkov a služieb pôsobiacich vo verejnom aj v súkromnom sektore. Napomáhajú k vysokej kvalite, spoľahlivosti a bezpečnosti výrobkov a služieb a k ochrane spotrebiteľov. Pomocou nich sa prispieva aj k ochrane životného prostredia, ktorej sa na európskej úrovni venuje čoraz väčšia pozornosť. Normy sú súčasťou vedomostnej ekonomiky, ktorá podporuje európsky priemysel a spoločnosť. Uľahčujú inovácie a podporujú používanie nových technológií.

Dopĺňajú európske a národné politiky v týchto oblastiach a uľahčujú spoločnostiam a iným aktérom dodržiavanie príslušných právnych predpisov.

Európske normy prijímajú nasledovné európske normalizačné organizácie (ESO):

- Európsky výbor pre normalizáciu (CEN),
- Európsky výbor pre normalizáciu v elektrotechnike (CENELEC)
- Európsky inštitút pre telekomunikačné normy (ETSI)

Európske normy sa vypracúvajú v úzkej spolupráci s konkrétnym príslušným odvetvím a ďalšími relevantnými členmi alebo partnermi organizácií ESO. Z hľadiska procesu tvorby európskych noriem, tak väčšina z nich je iniciovaná priamo praxou a teda podnikmi, ktoré pôsobia v danom odvetví a sú vytvárané v spolupráci aj s ostatným subjektmi, ktoré v danom odvetví pôsobia v rôznom postavení.

Európsky systém normalizácie je unikátny v tom, že po vydaní európskej normy je každý národný normalizačný orgán povinný odstrániť každú národnú normu, ktorá je v rozpore s novou európskou normou. Tieto národné normalizačné orgány sú súčasne zodpovedné za transpozíciu všetkých európskych noriem do národných noriem a za odstraňovanie tých národných noriem, ktoré sa dostávajú do rozporu s nimi. Európska norma sa preto stáva národnou normou vo všetkých 34 európskych štátoch. Ako už bolo vyššie uvedené, v podmienkach Slovenskej republiky je takýmto národným normalizačným orgánom Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo Slovenskej republiky (tzv. ÚNMS SR).

Technické normy v oblasti starostlivosti o zachovanie kultúrneho dedičstva

CEN/TC 346

Aj v oblasti starostlivosti o zachovanie kultúrneho dedičstva, v ktorej reštaurátori vykonávajú konzervovanie a reštaurovanie na profesionálnej úrovni, existujú viaceré európske normy. Tie podrobne charakterizujú materiály, procesy, prax, metodiky a dokumentáciu v rámci starostlivosti o zachovanie hmotného kultúrneho dedičstva, a to na podporu jeho zachovania, ochrany a údržby, ako aj na podporu jeho významu. Zahŕňajú charakteristiku procesov degradácie a environmentálnych podmienok pre

kultúrne dedičstvo, ako aj produkty a technológie používané pre plánovanie a realizáciu konzervovania, reštaurovania, opráv a údržby predmetov hmotného kultúrneho dedičstva.

Prehľad noriem CEN/TC 346 Starostlivosť o zachovanie kultúrneho dedičstva

2010 – 2021

Prehľad vydaných noriem pod gesciou CEN/TC 346 Starostlivosť o zachovanie kultúrneho dedičstva 2010 - 2021

označenie STN	rok vydania STN	triediaci znak	Slovenský názov	Anglický názov	Spôsob zavedenia do sústavy STN
STN EN 15801	2010,07	760401	Konzervovanie kultúrneho majetku. Skúšobné metódy. Stanovenie nasiakavosti vody kapilaritou	Conservation of cultural property - Test methods - Determination of water absorption by capillarity	oznámením (v anglickom jazyku)
STN EN 15803	2010,07	760403	Konzervovanie kultúrneho majetku. Skúšobné metódy. Stanovenie priepustnosti vodnej pary (dp)	Conservation of cultural property - Test methods - Determination of water vapour permeability (dp)	oznámením (v anglickom jazyku)
STN EN 15802	2010,07	760402	Konzervovanie kultúrneho majetku. Skúšobné metódy. Stanovenie statického kontaktného uhla	Conservation of cultural property - Test methods - Determination of static contact angle	oznámením (v anglickom jazyku)
STN EN 15757	2010,12	760501	Konzervovanie kultúrneho majetku. Požiadavky na teplotu a relatívnu vlhkosť na obmedzenie mechanického poškodenia v organických hygroskopických materiáloch spôsobeného podnebím	Conservation of Cultural Property - Specifications for temperature and relative humidity to limit climate-induced mechanical damage in organic hygroscopic materials	oznámením (v anglickom jazyku)
STN EN 15758	2010,12	760502	Konzervovanie kultúrneho majetku. Postupy a zariadenia na meranie teplôt ovzdušia a povrchov objektov	Conservation of Cultural Property - Procedures and instruments for measuring temperatures of the air and the surfaces of objects	oznámením (v anglickom jazyku)
STN EN 15886	2010,12	760404	Konzervovanie kultúrneho majetku. Skúšobné metódy. Meranie farby povrchov	Conservation of cultural property - Test methods - Colour measurement of surfaces	oznámením (v anglickom jazyku)
STN EN 15946	2011,12	760601	Konzervovanie kultúrneho majetku. Zásady balenia pri preprave	Conservation of cultural property - Packing principles for transport	oznámením (v anglickom jazyku)
STN EN 15759-1	2012,04	760503	Konzervovanie kultúrneho majetku. Vnútorne prostredie. Časť 1: Pokyny na vykurovanie kostolov, kaplniek a iných priestorov pre miesta uctievania	Conservation of cultural property - Indoor climate - Part 1: Guidelines for heating churches, chapels and other places of worship	oznámením (v anglickom jazyku)
STN EN 16096	2012,12	760202	Starostlivosť o zachovanie kultúrneho dedičstva. Sledovanie stavu a správa o nehnuteľnom kultúrnom dedičstve	Conservation of cultural property - Condition survey and report of built cultural heritage	oznámením (v anglickom jazyku)

**Prehľad vydaných noriem pod gesciou CEN/TC 346 Starostlivosť o zachovanie kultúrneho dedičstva
2010 - 2021**

označenie STN	rok vydania STN	triediaci znak	Slovenský názov	Anglický názov	Spôsob zavedenia do sústavy STN
STN EN 16095	2012,12	760201	Starostlivosť o zachovanie kultúrneho dedičstva. Zaznamenávanie stavu hnuteľného kultúrneho dedičstva	Conservation of cultural property - Condition recording for movable cultural heritage	oznámením (v anglickom jazyku)
STN EN 16085	2012,12	760301	Starostlivosť o zachovanie kultúrneho dedičstva. Metodika odoberania vzoriek z materiálov tvoriacich kultúrne dedičstvo. Všeobecné pravidlá	Conservation of Cultural property - Methodology for sampling from materials of cultural property - General rules	oznámením (v anglickom jazyku)
STN EN 16141	2013,02	760504	Starostlivosť o zachovanie kultúrneho dedičstva. Pokyny na zabezpečenie podmienok prostredia. Otvorené skladovacie priestory: definície a charakteristika priestorov so zbierkami, určených na ochranu a správu kultúrneho dedičstva	Conservation of cultural heritage - Guidelines for management of environmental conditions - Open storage facilities: definitions and characteristics of collection centres dedicated to the preservation and management of cultural heritage	oznámením (v anglickom jazyku)
STN EN 16242	2013,02	760505	Starostlivosť o zachovanie kultúrneho dedičstva. Postupy a prístroje na meranie vlhkosti vzduchu a výmeny vlhkosti medzi ovzduším a kultúrnym majetkom	Conservation of cultural heritage - Procedures and instruments for measuring humidity in the air and moisture exchanges between air and cultural property	oznámením (v anglickom jazyku)
STN EN 16302	2013,06	760405	Starostlivosť o zachovanie kultúrneho dedičstva. Skúšobné metódy. Meranie nasiakavosti vody rúrkovou metódou	Conservation of cultural heritage - Test methods - Measurement of water absorption by pipe method	oznámením (v anglickom jazyku)
STN EN 16322	2014,02	760406	Starostlivosť o zachovanie kultúrneho dedičstva. Skúšobné metódy. Stanovenie vlastností pri vysúšaní	Conservation of Cultural Heritage - Test methods - Determination of drying properties	oznámením (v anglickom jazyku)
STN P CEN/TS	2014,08	760701	Starostlivosť o zachovanie kultúrneho dedičstva. Všeobecné	Conservation of Cultural Heritage - Guidelines and procedures	oznámením (v
STN EN 15999-1	2014,08	760506	Starostlivosť o zachovanie kultúrneho dedičstva. Pokyny na zabezpečenie parametrov prostredia. Odporúčania pre vitríny používané na vystavovanie a ochranu kultúrneho dedičstva. Časť 1: Všeobecné požiadavky	Conservation of cultural heritage - Guidelines for design of showcases for exhibition and preservation of objects - Part 1: General requirements	oznámením (v anglickom jazyku)
STN EN 16455	2015,02	760407	Starostlivosť o zachovanie kultúrneho dedičstva. Stanovenie solí rozpustných v prírodnom kameni a podobných materiálov používaných v kultúrnom dedičstve	Conservation of cultural heritage - Extraction and determination of soluble salts in natural stone and related materials used in and from cultural heritage	oznámením (v anglickom jazyku)
STN EN 16581	2015,05	760101	Ochrana kultúrneho dedičstva. Povrchová ochrana poréznych anorganických materiálov. Laboratórne metódy na hodnotenie účinku vodu odpudzujúcich (hydrofóbných) výrobkov	Conservation of Cultural Heritage - Surface protection for porous inorganic materials - Laboratory test methods for the evaluation of the performance of water repellent products	oznámením (v anglickom jazyku)
STN EN 16515	2015,08	760507	Starostlivosť o kultúrne dedičstvo. Pokyny na charakterizovanie prírodného kameňa používaného v kultúrnom dedičstve	Conservation of Cultural Heritage - Guidelines to characterize natural stone used in cultural heritage	oznámením (v anglickom jazyku)
STN EN 16648	2015,12	760508	Starostlivosť o zachovanie kultúrneho dedičstva. Metódy dopravy	Conservation of cultural heritage - Transport methods	oznámením (v anglickom jazyku)
STN EN 16572	2015,12	760508	Ochrana kultúrneho dedičstva. Slovník technických termínov týkajúcich sa mált na murovanie, vonkajších a vnútorných omietok používaných v kultúrnom dedičstve	Conservation of cultural heritage - Glossary of technical terms concerning mortars for masonry, renders and plasters used in cultural heritage	oznámením (v anglickom jazyku)

**Prehľad vydaných noriem pod gesciou CEN/TC 346 Starostlivosť o zachovanie kultúrneho dedičstva
2010 - 2021**

označenie STN	rok vydania STN	triediaci znak	Slovenský názov	Anglický názov	Spôsob zavedenia do sústavy STN
STN EN 16455	2015,02	760 407	Starostlivosť o zachovanie kultúrneho dedičstva. Stanovenie solí rozpustných v prírodnom kameni a podobných materiálov používaných v kultúrnom dedičstve	Conservation of cultural heritage - Extraction and determination of soluble salts in natural stone and related materials used in and from cultural heritage	oznámením (v anglickom jazyku)
STN EN 16581	2015,05	760 101	Ochrana kultúrneho dedičstva. Povrchová ochrana poréznych anorganických materiálov. Laboratórne metódy na hodnotenie účinku vodu odpudivých (hydrofóbných) výrobkov	Conservation of Cultural Heritage - Surface protection for porous inorganic materials - Laboratory test methods for the evaluation of the performance of water repellent products	oznámením (v anglickom jazyku)
STN EN 16515	2015,08	760 507	Starostlivosť o kultúrne dedičstvo. Pokyny na charakterizovanie prírodného kameňa používaného v kultúrnom dedičstve	Conservation of Cultural Heritage - Guidelines to characterize natural stone used in cultural heritage	oznámením (v anglickom jazyku)
STN EN 16572	2015,12	760 508	Ochrana kultúrneho dedičstva. Slovník technických termínov týkajúcich sa mált na murovanie, vonkajších a vnútorných omietok používaných v kultúrnom dedičstve	Conservation of cultural heritage - Glossary of technical terms concerning mortars for masonry, renders and plasters used in cultural heritage	oznámením (v anglickom jazyku)
STN EN 16648	2015,12	760 508	Starostlivosť o zachovanie kultúrneho dedičstva. Metódy dopravy	Conservation of cultural heritage - Transport methods	oznámením (v anglickom jazyku)
STN EN 16782	2016,11	760 102	Starostlivosť o zachovanie kultúrneho dedičstva. Čistenie pórovitých anorganických materiálov. Techniky čistenia laserom	Conservation of cultural heritage - Cleaning of porous inorganic materials - Laser cleaning techniques for cultural heritage	oznámením (v anglickom jazyku)
STN EN 16873	2017,06	760 302	Starostlivosť o zachovanie kultúrneho dedičstva. Príručka na zaobchádzanie s drevom nasiaknutým vodou v pozemských lokalitách archeologického významu	Conservation of cultural heritage - Guidelines for the management of waterlogged wood on archaeological terrestrial sites	oznámením (v anglickom jazyku)
STN EN 16682	2017,09	760 509	Starostlivosť o zachovanie kultúrneho dedičstva. Metódy na meranie obsahu vlhkosti alebo vody v materiáloch, ktoré tvoria hnutelné aj nehnuteľné kultúrne dedičstvo	Conservation of cultural heritage - Methods of measurement of moisture content, or water content, in materials constituting immovable cultural heritage	oznámením (v anglickom jazyku)
STN EN 16853	2017,11	760 103	Starostlivosť o zachovanie kultúrneho dedičstva. Proces konzervácie. Rozhodovanie, plánovanie a implementácia	Conservation of cultural heritage - Conservation process - Decision making, planning and implementation	oznámením (v anglickom jazyku)
STN EN 16790	2018,01	760 510	Starostlivosť o zachovanie kultúrneho dedičstva. Integrované manažérstvo hubenia škodcov pri ochrane kultúrneho dedičstva	Conservation of cultural heritage - Integrated pest management (IPM) for protection of cultural heritage	oznámením (v anglickom jazyku)
STN EN 16883	2018,01	760 702	Starostlivosť o zachovanie kultúrneho dedičstva. Návod na zlepšovanie energetickej hospodárnosti historických budov	Conservation of cultural heritage - Guidelines for improving the energy performance of historic buildings	oznámením (v anglickom jazyku)
STN EN 15759-2	2018,07	760 511	Ochrana kultúrneho dedičstva. Vnútročné prostredie. Časť 2: Ventilácia na ochranu kultúrnych budov a zbierok	Conservation of cultural heritage - Indoor climate - Part 2: Ventilation management for the protection of cultural heritage buildings and collections	oznámením (v anglickom jazyku)

**Prehľad vydaných noriem pod gesciou CEN/TC 346 Starostlivosť o zachovanie kultúrneho dedičstva
2010 - 2021**

označenie STN	rok vydania STN	triediaci znak	Slovenský názov	Anglický názov	Spôsob zavedenia do sústavy STN
STN EN 16893	2018,08	760 512	Starostlivosť o zachovanie kultúrneho dedičstva. Špecifikácie pre umiestnenie, výstavbu a úpravu budov alebo miestností určených na uchovávanie alebo využívanie zbierok kultúrneho dedičstva	Conservation of Cultural Heritage - Specifications for location, construction and modification of buildings or rooms intended for the storage or use of heritage collections	oznámením (v anglickom jazyku)
STN EN 17036	2018,12	760 104	Starostlivosť o zachovanie kultúrneho dedičstva. Umelé starnutie simulovaným slnečným žiarením povrchu neupravených alebo upravených poréznych anorganických materiálov	Conservation of Cultural Heritage - Artificial ageing by simulated solar radiation of the surface of untreated or treated porous inorganic materials	oznámením (v anglickom jazyku)
STN EN 17114	2019,04	760 600	Starostlivosť o zachovanie kultúrneho dedičstva. Povrchová ochrana pre porézne anorganické materiály. Technické a chemické tabuľky výrobkov odpudzujúcich vodu	Conservation of cultural heritage - Surface protection for porous inorganic materials - Technical and chemical data sheets of water repellent product	oznámením (v anglickom jazyku)
STN EN 17138	2019,05	760 515	Starostlivosť o zachovanie kultúrneho dedičstva. Metódy a materiály na čistenie poréznych anorganických materiálov	Conservation of Cultural Heritage - Methods and materials for cleaning porous inorganic materials	oznámením (v anglickom jazyku)
STN EN 17121	2020,04	760 602	Starostlivosť o zachovanie kultúrneho dedičstva. Historické drevené štruktúry. Usmernenia pre hodnotenie na mieste	Conservation of cultural heritage - Historic timber structures - Guidelines for the on-site assessment of load-bearing timber structures	oznámením (v anglickom jazyku)
STN EN 15898	2020,05	760 100	Starostlivosť o zachovanie kultúrneho dedičstva. Hlavné všeobecné termíny a definície	Conservation of cultural heritage - Main general terms and definitions	oznámením (v anglickom jazyku)
STN EN 17187	2020,1	760 516	Starostlivosť o zachovanie kultúrneho dedičstva. Charakterizácia malty pre potreby zachovania kultúrneho dedičstva	Conservation of Cultural Heritage - Characterization of mortars used in cultural heritage	oznámením (v anglickom jazyku)
STN EN 17429	2020,12	760 800	Ochrana kultúrneho dedičstva. Obstarávanie služieb a diel na ochranu kultúrneho dedičstva	Conservation of cultural heritage - Procurement of conservation services and works	oznámením (v anglickom jazyku)
STN P CEN/TS 1713	2021,06	760 408	Starostlivosť o zachovanie kultúrneho dedičstva. Všeobecné termíny popisujúce zmenu objektov	Conservation of cultural heritage - General terms for describing the alterations of objects	oznámením (v anglickom jazyku)

Pracuje sa na preklade -
Pamiatkový úrad